THEOLOGIA FUNDAMENTALIS
SECUNDUM S. THOMAE DOCTRINAM

PARS APOLOGETICA

DE REVELATIONE

PER ECCLESIAM CATHOLICAM PROPOSITA

VOLUMEN I.

AUCTORE

P. Fr. REG. GARRIGOU-LAGRANGE O. P.

MAGISTRO IN S. THEOLOGIA PROFESSORE IN COLLEGIO ANGELICO DE URBE
ET SOCIO ACADEMIAE ROMANAE S. THOMAE AQ.

3ª EDITIO EMENDATA OPERIS INTEGRI

OPUS JUXTA S. P. BENEDICTI XV OPTATA SACRAE PRAESERTIM JUVENTUTI COMMENDATUM

ROMAE
LIBRERIA EDITRICE RELIGIOSA
F. FERRARI
Via dei Cestari, 2
1929

Garrigou-Lagrange, RÃ©ginald
De revelatione per ecclesiam catholicam proposita
1929-1931

digitalisiert durch:
IDS Luzern

INDEX ANALYTICUS

PRIMI VOLUMINIS

PAG.

Praefatio v
Divisio totius operis ix

PROLEGOMENA

DE THEOLOGIA FUNDAMENTALI

SPECIATIM DE EIUS PARTE APOLOGETICA

Status quaestionis 1

CAPUT I.

De Sacra Theologia.

ART. 1. — *Definitio S. Theologiae* 5

§ I. Definitio nominalis (5-6). — § II. Necessitas S. Theologiae (6). — § III. Definitio realis S. Theologiae: 1° *obiective:* A. ex *obiecto formali quod;* B. ex *principio quo* cognoscit; C. obiectum per accidens. — 2° *subiective:* A. an sit *proprie scientia;* B. an sit *sapientia,* et de eius extensione, ut sapientia est; C. an sit habitus entitative supernaturalis (6-16). — § IV. Definitio integralis S. Theologiae (16-17). — § V. Corollaria de relationibus S. Theologiae ad fidem, ad scientiam Dei, ad donum sapientiae, ad scientias ordinis naturalis (17-24). — § VI. Praedicta notio sacrae Theologiae sit ne saltem implicite in S. Scriptura et in Conciliis (24-28).

ART. 2. — *Divisio et unitas S. Theologiae* 28

§ I. Divisio (28-32). — § II. Unitas (32-34).

PAG.

ART. 3. — *De Methodo S. Theologiae.* 34

§ I. Est principaliter methodus ex auctoritate (34-37). — § II. Ex auctoritatibus construitur corpus doctrinale methodo analytico-synthetica, in tractatu de Locis theologicis exposita (37-38).

CAPUT II.

Quid sit Theologia fundamentalis et speciatim Apologetica.

ART. 1. — *Definitio et divisio Theologiae fundamentalis, speciatim Apologeticae* 39

§ I. Definitio nominalis (39-40) — § II. Necessitas Theologiae fundamentalis et speciatim Apologeticae (40-41). — § III. Definitio realis Apologeticae ex eius obiecto et fine (41-46). — § IV. Diviso eius (46-50). — V. An sit proprie scientia vel saltem pars scientiae (50-52).

ART. 2. — *Relationes Apologeticae ad S. Theologiam et ad scientias naturales* 52

§ I. An Apologetica specifice distinguatur a S. Theologia (52-65). — § II. An recte nominetur Theologia fundamentalis (65-66). — § III. Relatio eius ad scientias naturales quas praesupponit (66-68).

CAPUT III.

De Methodo Theologiae fundamentalis, speciatim Apologeticae.

ART. 1. — *Quomodo determinanda est haec methodus?* 69

§ I. Determinatur relative ad methodum ex auctoritate qua utitur S. Theologia (69-70) — § II. Determinatur in se ut methodus analytico-synthetica, praesertim externa sed etiam interna (70-74).

ART. 2. — *Quid docet Ecclesia de vera methodo Apologeticae?* . . 74

§ I. Ecclesia proponit ac tuetur determinatam methodum defensionis fidei (74-76). — § II. Ecclesia damnat methodum protestantium praesertim liberalium, ac modernistarum (76-82).

ART. 3. — *Conspectus historicus Apologeticae quoad methodum.* 82

§ I. Terminologia (83-85). — § II. Quomodo Prophetae missionem suam divinam probaverunt? (85-86). — § III. Quanam via seu methodo usus est Christus et postea Apostoli (86-93)? — § IV. Methodus apologetica Patrum Ecclesiae (94-97). — § V. Methodus apologetica scholasticorum (97-103). — § VI. Methodus apologetica, post apparitionem protestantismi, apud protestantes et apud catholicos (103-112). — § VII. Methodus apologetica, post apparitionem kantismi, apud protestantes, semirationalistas et apud catholicos. — Speciatim de methodo immanentiae (112-132).

LIBER PRIMUS

De Revelationis notione, possibilitate, necessitate, discernibilitate

SECTIO I.

DE NOTIONE REVELATIONIS SUPERNATURALIS

PAG.

Prologus et articulus praevius de notione Religionis. 134

1° Heterodoxae notiones religionis (134). — 2° Notio traditionalis (135). — 3° Praecipuae hodiernae religiones (135-136).

CAPUT IV.

Definitio Revelationis et diversi modi eius.

ART. 1. — *Notio catholica et heterodoxae notiones Revelationis* 137

§ I. Definitio nominalis Revelationis (137-138). — § II. Definitio magis explicita ab Ecclesia catholica proposita (138-145). — § III. Heterodoxae notiones Revelationis (145-150).

ART. 2. — *Explicatio et defensio theologica catholicae notionis Revelationis* 150

§ I. Analogice determinandum est constitutivum formale Revelationis (150-151). — § II. Revelatio divina est formaliter *locutio Dei* ad homines *per modum magisterii* (152-153). — § III. Locutio divina fit obiective *per propositionem supernaturalem* veritatis, et subiective *per influentiam luminis supernaturalis* proportionati ad infallibiliter iudicandum de veritate proposita (153-163).

ART. 3. — *De diversis modis Revelationis* 163

§ I. Haec divisio accipienda est secundum quatuor causas (163-164). — § II. Explicatio huiusce divisionis: Revelatio supernaturalis sive quoad substantiam, sive quoad modum (164). — Revelatio prout fit sive sensibiliter, sive imaginaliter, sive intellectualiter (165-168). — Revelatio activa vel passiva (168). — Revelatio mediata vel immediata (168). — Privata vel communis (168).

CAPUT V.

De notione Mysterii et Dogmatis.

ART. 1. — *Notio catholica ac heterodoxae notiones Mysterii et Dogmatis* 169

§ I. Notio catholica (169-171). — § II. Notiones heterodoxae (171-173).

PAG.

ART. 2. — *Explicatio theologica notionum Mysterii et Dogmatis* 174

§ I. Definitio mysterii in genere ac eius divisio (174-178). — § II. De intelligibilitate mysteriorum ac de eorum connexione (178-183). — § III. Explicatio notionis dogmatis (183-185). — § IV. De dogmatis immutabilitate ac de eius progressiva intelligentia (185-190).

CAPUT VI.

De notione Supernaturalitatis.

ART. 1. — *Notio catholica et heterodoxae notiones Supernaturalitatis* 191

§ I. A. Status quaestionis. B. Denifitio nominalis Supernaturalitatis (191-192). — § II. Notio catholica Supernaturalitatis ac ordinis supernaturalis (192-194). — § III. Heterodoxae notiones Supernaturalitatis ac ordinis supernaturalis (194-196).

ART. 2. — *Explicatio theologica catholicae notione Supernaturalitatis* 197

§ I. Definitio Supernaturalitatis (197-202). — § II. Divisio Supernaturalitatis in *supernaturale quoad substantiam* et *supernaturale quoad modum effective aut finaliter* (202-210). — § III. Quid sint ordo naturalis et ordo supernaturalis (210-213). — § IV. Solvuntur obiectiones (214-217).

SECTIO II.

DE POSSIBILITATE REVELATIONIS

PARS Ia

DEFENSIO NEGATIVA: EXAMEN PRINCIPIORUM RATIONALISMI

CAPUT VII.

De Rationalismo seu Naturalismo in genere.

ART. UNICUS. — *Definitio et divisio Rationalismi.* 219

§ I. Definitio rationalismi (219-220). — § II. Fundamentum rationalismi (220-222). — § III. Consequentiae naturalismi et rationalismi (222-225). — § IV. Spiritus rationalismi (225-230). — § V. Divisio systematum rationalistarum seu naturalistarum (230-232).

PAG.

CAPUT VIII.

Examen Evolutionismi pantheistici.

ART. 1. — *Expositio Evolutionismi Pantheistici* 233

§ I. Evolutionismus pantheisticus in genere (233-235). — § II. Evolutionismus materialisticus vel empiricus (235-238). — § III. Evolutionismus idealisticus (238-251).

ART. 2. — *Critica Evolutionismi Pantheistici* 251

§ I. Quaenam sint prima rationis principia, eorumque subordinatio (251-258). — § II. Evolutionismus pantheisticus haec principia negare debet (258-264). — § III. Solvuntur obiectiones (264-275).

CAPUT IX.

Examen Agnosticismi.

ART. 1. — *Expositio Agnosticismi* 276

§ I. Agnosticismus in genere (276-278). — § II. Agnosticismus empiricus (278-283). — § III. Agnosticismus idealisticus (283-291).

ART. 2. — *Critica Agnosticismi* 292

§ I. Defensio valoris ontologici primarum notionum ac principiorum rationis (292-300). — § II. Defensio valoris transcendentis et analogici earumdem notionum ac principiorum (301-309). — § III. Solvuntur obiectiones (309-318).

PARS II^a^

DEFENSIO POSITIVA POSSIBILITATIS REVELATIONIS

Prologus: Status et divisio quaestionis 319

CAPUT X.

De Possibilitate supernaturalis Revelationis in genere ac speciatim Revelationis veritatum naturalium religionis.

ART. 1. — *De revelatione immediata; quae scilicet fit immediate prophetis* 322

§ I. Sola ratione haec possibilitas probatur (322-326). — § II. Solvuntur obiectiones (326-332).

ART. 2. — *De Possibilitate Revelationis mediatae.* 332

§ I. Sola ratione haec possibilitas probatur (332-334). — § II. Solvuntur obiectiones (334-336).

PAG.

CAPUT XI.

De Possibilitate Revelationis supernaturalium Mysteriorum ex parte obiecti.

ART. UNICUS. — *Probatur existentia ordinis veritatis et vitae supernaturalis in Deo, seu ordinis Mysteriorum supernaturalium* . 337

§ I. Doctrinae heterodoxae ac doctrina Ecclesiae (337-340). — § II. De demonstrabilitate ordinis supernaturalis in Deo (340-347). — § III. Demonstratio existentiae ordinis supernaturalis, *obiective* excedentis vires naturales intellectus creati (347-354). — § IV. 1um Corollarium: ordo supernaturalis excedit etiam *subiective* vim cuiuslibet intellectus creati (354-355). — § V. 2um Corollarium: ordo supernaturalis excedit *exigentiam* cuiuslibet intellectus creati (355-356). — § VI. 3um Corollarium: Inter veritates naturales et veritates supernaturales non potest esse dissensio, nec confusio, sed est harmonia (356-359). — § VII. Solvuntur obiectiones (359-366). — § VIII. Examen Ontologismi — (366-369).

CAPUT XII.

De Possibilitate Revelationis supernaturalium Mysteriorum ex parte agentis et subiecti.

ART. UNICUS. 370

§ I. Status quaestionis (370-372). — § II. Haec possibilitas improbari nequit (372-376). — § III. Existentia *capacitatis obedientialis* seu *elevabilis* nostrae naturae ad ordinem supernaturalem suadetur ex consideratione *obiecti adaequati* nostri intellectus (376-384). — § IV. Existentia huiusce capacitatis suadetur ex consideratione *nostri naturalis desiderii videndi Deum per essentiam* (384-399). — § V. Solvuntur obiectiones (399-403).

SECTIO III.

DE CONVENIENTIA ET NECESSITATE REVELATIONIS

CAPUT XIII.

ART. 1. — *Doctrinae heterodoxae et Doctrina Ecclesiae* 404

§ I. Doctrinae heterodoxae (404-406). — § II. Doctrina Ecclesiae (406-407).

ART. 2. — *Rationalis defensio doctrinae Ecclesiae* 408

§ I. Revelatio nequidem moraliter necessaria est, ut homines cognoscant *quasdam* veritates naturales de Deo (408-411). — § II. Revelatio *totius complexus* veritatum naturalium religionis est *moraliter necessaria* (411-415). — § III. Revelatio mysteriorum supernaturalium est *hypothetice sed stricte necessaria*, supposita ordinatione hominis ad finem supernaturalem (415-416). — § IV. Suadetur

PAG.

convenientia ordinationis gratuitae generis humani ad finem supernaturalem (417-418). — § V. Dubium: an in statu naturae purae revelatio totius complexus veritatum naturalium religionis fuisset moraliter necessaria (418-420). — § VI. Solvuntur obiectiones (420-425).

SECTIO IV.

DE CREDIBILITATE MYSTERIORUM FIDEI SEU DE COGNOSCIBILITATE FACTI REVELATIONIS

Prologus: Status et divisio quaestionis 426

CAPUT XIV.

De Actu Fidei relative ad Credibilitatem.

ART. 1. — *Notio catholica fidei et notiones heterodoxae* . . . 430

§ I. Notio catholica fidei et actus fidei (430-433). — § II. Heterodoxae notiones (433-437).

ART. 2. — *Explicatio theologica catholicae notionis actus fidei, ex parte obiecti et ex parte subiecti* 447

§ I. Explicantur fides et fidei actus ex parte obiecti (437-443). — § II. Explicantur ex parte subiecti; speciatim de gratia necessaria ad actum fidei (443-452). — Quomodo conciliatur libertas et maxima certitudo actus fidei? (452-457).

ART. 3. — *Quomodo cognosci debet Revelatio, ut est motivum formale fidei infusae?* 458

§ I. Status et difficultas quaestionis (458-461). — § II. Quid dicunt S. Scriptura et Traditio? (462-467). — § III. Quid docent theologi medii aevi ante S. Thomam? (467-469). — § IV. Doctrina S. Thomae (469-481). — § V. Historia problematis post S. Thomam. — Ante Conc. Trid. et post Conc. Trid. (481-498). — § VI. Probatur sententia thomistica (498-504). — § VII. Solvuntur obiectiones (504-511). — § VIII. Appendix: Corollaria (511-514).

CAPUT XV.

De Credibilitatis rationalis notione, ac de eius necessitate ad actum fidei.

ART. 1. — *Quid sit rationalis credibilitas* 515

§ I. Notio catholica credibilitatis (515-518). — § II. Notiones heterodoxae (518-520). — § III. Explicatio theologica catholicae notionis (520-522).

ART. 2. — *Necessitas credibilitatis rationalis certae, saltem certitudine morali* 522

PAG.

§ I. Difficultas quaestionis (523). — § II. Quid dicunt S. Scriptura et Ecclesiae Doctores? (523-524). — § III. Requiritur rationalis cognitio certa facti revelationis (524-528). — § IV. Sufficit certitudo moralis (528-532). — § V. Haec moralis certitudo haberi potest ab omnibus hominibus, saltem cum auxilio gratiae, licet gratia non sit absolute necessaria (532-538).

ART. 3. — *De munere iudicii credibilitatis in genesi actus fidei.* 538

§ I. Quinam actus disponunt ad actum fidei? (538-539). — § II. Distinctio inter iudicium credibilitatis et iudicium credentitatis (539-541).

ART. 4. — *Solvuntur obiectiones. (Conciliatur rationabile obsequium fidei cum fidei obscuritate, libertate, supernaturalitate)*. . . . 541

§ I. Obiicitùr: Sufficit ad rationalem credibilitatem probabilitas facti revelationis (541-545). — § II. Evidens credibilitas conciliatur cum libertate actus fidei (545-547). — § III. Evidens credibilitas conciliatur cum obscuritate fidei (547-548). — § IV. Evidens credibilitas conciliatur cum supernaturalitate fidei (548-549).

CAPUT XVI.

De Demonstrabilitate credibilitatis ex motivis credibilitatis.

ART. UNICUS. 550

§ I. Necessitas huiusce demonstrationis ad fidem collectivam Ecclesiae (550-551). — § II. Possibilitas huiusce demonstrationis (551-553). — § III. Notio motivi credibilitatis (553-554). — § IV. Divisio motivorum credibilitatis (554-556).

THEOLOGIA FUNDAMENTALIS
SECUNDUM S. THOMAE DOCTRINAM

PARS APOLOGETICA

DE REVELATIONE

PER ECCLESIAM CATHOLICAM PROPOSITA

VOLUMEN II.

AUCTORE

P. Fr. REG. GARRIGOU-LAGRANGE O. P.

MAGISTRO IN S. THEOLOGIA PROFESSORE IN COLLEGIO ANGELICO DE URBE
ET SOCIO ACADEMIAE ROMANAE S. THOMAE AQ.

3ª EDITIO EMENDATA OPERIS INTEGRI

OPUS JUXTA S. P. BENEDICTI XV OPTATA SACRAE PRAESERTIM JUVENTUTI COMMENDATUM

ROMAE
LIBRERIA EDITRICE RELIGIOSA
F. FERRARI
Via dei Cestari, 2
1931

INDEX ANALYTICUS

SECUNDI VOLUMINIS

SECTIO V LIBRI I.

De Valore motivorum credibilitatis

CAPUT XVII.

De Valore motivorum vobis internorum.

PAG.

ART. UNICUS 2

§ I. Motivis internis non recte utuntur fautores *methodi immanentiae* (2-4). § II. Motiva interna *individualia* per se et ordinarie afferunt probabilitatem, non vero certitudinem de credibilitate mysteriorum fidei (4-8). — § III. Motiva interna *universalia* simul sumpta praebere possunt quamdam certitudinem moralem de facto revelationis; et coniuncte cum correlativis externis, religioni intrinsecis, constituunt argumentum irrefragabile (8-11).

CAPUT XVIII.

De Valore motivorum externorum, religioni intrinsecorum.

ART. UNICUS 12

§ I. Doctrina Ecclesiae de valore horum motivorum (12-13). — § II. Rationaliter defenditur, haec motiva simul sumpta constituere argumentum irrefragabile (13-29). — § III. De relatione horum motivorum cum aliis, ac de unitate totius Apologeticae (29-34).

CAPUT XIX.

De Miraculo, ut est credibilitatis motivum.

ART. I. — *De Notione Miraculi* 35

§ I. Definitio nominalis (35). — § II. Notio catholica miraculi (36). — § III. Notiones heterodoxae (36-43). — § IV. Explicatio theologica catholicae notionis miraculi (43-46). — § V. Divisio miraculi (46-47).

PAG.

ART. 2. — *De possibilitate miraculi* 47

§ I. Status et difficultas quaestionis (47-49). — § II. Demonstratio huiusce possibilitatis (49-58). — § III. Solutio obiectionum (58-63).

ART. 3. — *De Discernibilitate miraculi* 63

§ I. Status quaestionis: principalis objectio adversariorum (63). — § II. Doctrina Ecclesiae (63-66). — § III. De certitudinis gradibus relative ad discernibilitatem miraculi (66-68). — § IV. De discernibilitate miraculi quoad naturam facti, seu quoad eius supernaturalitatem (68-83). — § V. De discernibilitate miraculorum quoad existentiam facti (83-87). — § VI. De falsis miraculis, de magia, spiritismo et hypnotismo (87-95). — § VI. Solvuntur obiectiones (95-100).

ART. 4. — *De Vi Probativa miraculi* 100

§ I. Doctrina Ecclesiae (100-101). — § II. De natura huius vis probativae secundum S. Thomam (101-102). — § III. Demonstratur valor miraculi, prout est certissimum credibilitatis motivum (102-104). — § IV. Solvuntur obiectiones (104-106).

CAPUT XX

De Prophetia, ut est credibilitatis motivum.

ART. 1. — *De Notione Prophetiae,* in sensu *Vaticinii* 107

§ I. Definitio nominalis et generalis (107-108). — § II. Notio catholica prophetiae (108). — § III. Notio heterodoxa prophetiae (108-109). — § IV. Explicatio theologica catholicae notionis prophetiae (109-113). — § V. Divisio prophetiae (113-118).

ART. 2. — *De Possibilitate Prophetiae* 118

§ I. Deus potest homini communicare cognitionem propheticam (118-122). — § II. Solus Deus hoc facere potest (122-123). — § III. Solus Deus potest homini communicare certam cognitionem cogitationum cordis quae reductive ad prophetiam pertinet (123-124). — § IV. Solvuntur obiectiones 124-126).

ART. 3. — *De Discernibilitate Prophetiae* 126

§ I. Prophetia secundum se est naturaliter cognoscibilis cum certitudine (126-127). — § II. Multae prophetiae certissime discernibiles sunt a coniecturis hominum et a divinatione spirituum (127-131). — § III. Aliae prophetiae sunt discernibiles cum quadam certitudine morali ex circumstantiis moralibus (131-132). — § IV. Solvuntur obiectiones (132-133).

ART. 4. — *De Vi probativa Prophetiae* 133

§ I. Doctrina Ecclesiae (133-134). — § II. Ratione demonstratur vis probativa prophetiae (134). — § III. Solvuntur obiectiones (134-136).

LIBER II.

De Existentia Revelationis

INTRODUCTIO.

CAPUT I.

De Methodo ac divisione huiusce partis Apologeticae

PAG.

ART. UNICUS 137

§ I. Duae methodi propositae: progressiva et regressiva (137-138). — § II. De valore methodi regressivae (138-141). — § III. Unio utriusque methodi (141).

CAPUT II.

De Auctoritate historica quatuor Evangeliorum.

ART. 1. — *Status quaestionis* 142

§ I. Methodus (143-144). — § II. Sententia adversariorum (144-145). — § III. Declarationes Ecclesiae (145-146).

ART. 2. — *De Genuinitate ac Integritate Evangeliorum* 146

§ I. Argumenta extrinseca (146-149). — § II. Argumenta intrinseca (149-151). — § III. De Integritate Evangeliorum (151-152).

ART. 3. — *De Historicitate Evangeliorum* 152

§ I. Historicitas Synopticorum (152-154). — § II. Historicitas quarti Evangelii (154-158).

SECTIO I.

TESTIMONIUM IESU CHRISTI

CAPUT III.

Testimonium Iesu Christi de sua missione divina.

ART. UNICUS 158

§ I. Status quaestionis (160). — § II. Iesus apertissime affirmavit, se esse Messiam a prophetis annuntiatum (160-165).

CAPUT IV.

Testimonium Christi de mysteriis credendis et de praeceptis servandis.

PAG.

ART. 1. — *Doctrina Christi de Deo uno et trino* 167

§ I. Secundum Evangelia Synoptica (167-168). — § II. Secundum Ioannem (168).

ART. 2. — *Testimonium Christi de mysteriis Incarnationis et Redemptionis* 169

§ I. Status quaestionis (169). — § II. Testimonium Christi de sua divinitate, in Synopticis (170-175). — § III. Confirmatio ex Actibus Apostolorum (175-176). — § IV. Secunda confirmatio ex Epistolis S. Pauli (176-178). — § V. Testimonium Christi de sua divinitate, apud Ioannem (178-179). — § VI. Testimonium Iesu Christi de mysterio Redemptionis, secundum Evangelia et S. Paulum (179-182).

ART. 3. — *De Vita christiana secundum Christi testimonium* . 182

§ I. Lex nova Christi antiquam legem mosaicam perficit (182-183). — § II. Virtutes christianae: Vera Sanctitas, Fides, Spes, Charitas (183-187). — Oratio, humilitas, mortificatio, abnegatio, patientia (187-189). — Prudens, diligentia, fidelitas, zelus (189-190). — Beatitudines (190-191).

ART. 4. — *De Novissimis* 192

§ I. De Fine mundi (191-194). — § II. De ultimo iudicio (194-195). — § III. De Vita aeterna (195-196).

CAPUT V.

Testimonium Christi de institutione Ecclesiae ad Revelationem infallibiliter proponendam.

ART. UNICUS 197

§ I. Status quaestionis (198-199). — § II. Quodnam est Regnum Dei a Christo praedicatum? (199-201). — § III. Christus instituit Ecclesiam, ut societatem hierarchicam, monarchicam et perpetuam (201-205). — § IV. Testimonium Christi de infallibilitate Ecclesiae: Hanc infallibilitatem contulit, non solum collegio Apostolorum eorumque successorum, sed etiam immediate Petro eiusque successoribus (205-207). — § V. Christus suam Ecclesiam notis visibilibus instruxit (208-214). — § VI. Praedictum Christi testimonium circa Ecclesiam optime cohaeret cum tota eius praedicatione (214-215).

CAPUT VI.

Testimonium Christi de seipso fide dignum est, spectatis eius sapientia et sanctitate.

PAG.

ART. UNICUS. 216

§ I. Testimonium Christi de sua divina missione expresse propositum est, tanquam ab omnibus credendum (216-217). — § II. Sapientia Christi excludit insanam deceptionem (217-219). — § III. Sanctitas Christi perfecte confirmat eius testimonium: Christus fuit absque ullo peccato, et omnes virtutes etiam maxime diversas habuit in statu heroico (219-225).

SECTIO II.

CONFIRMATUR CHRISTI TESTIMONIUM MOTIVIS NOBIS INTERNIS ET MOTIVIS RELIGIONI INTRINSECIS

CAPUT VII.

Mirabilis humanarum aspirationum expletio.

ART. UNICUS 227

§ I. Status quaestionis (227-229). — § II. Imperfectae solutiones rationis naturalis, systematum philosophicorum, aliarum religionum (229-230). — § III. Solutio christiano-catholica (230-235). — § IV. Solv. Obiectiones: Quare Christus et Ecclesia sint simul centrum profundissimae attractionis et vehementis repulsionis (236-237).

CAPUT VIII.

Sublimitas Doctrinae christianae.

ART. I. — *Sublimis harmonia Doctrinae christianae secundum se consideratae* 238

§ I. Quoad veritates naturales de Deo et de homine (239-241). — § II. Quoad mysteria supernaturalia Trinitatis, Iustitiae originalis, peccati originalis, Incarnationis, Redemptionis, Vitae aeternae (241-252). — § III. Excellentia christianae legis et vitae (252-25 5). — § IV. Harmonia totius Doctrinae christianae. — alor huiusce motivi credibilitatis (255-257).

ART. 2.V — *De Modo praedicationis Christi* 258

§ I. Quoad illuminationem mentium: auctoritas Christi est incomparabilis, et sua simplicitate ac humilitate coniungitur (258-259). — § II. Iesus non solum illuminat, sed mirabili unctione pie delectat affectum (260-261). — § III. Iesus sua praedicatione movet efficaciter voluntatem ad recte et sancte agendum (261).

PAG.

ART. 3. — *Constituta est Doctrina Christi absque praeparatione humana* 262

§ I. Ex testimonio Iesu eiusque coaevorum (262). — § II. Doctrina Christi non est syncretismus iudaismi, Orientis religionum et antiquae philosophiae (263-267). — Conclusio generalis huiusce capitis: Talis doctrinae origo nequit per causas naturales explicari (267-268). — § III. Solvuntur obiectiones: Mysterium odii contra religionem christianam mysteria gratiae confirmat: Christus, « signum cui contradicetur » (269-271).

CAPUT IX.

Mirabilis vita Ecclesiae.

ART. 1. — *Admirabilis propagatio Ecclesiae*. 273

§ I. Celerrima Christianismi diffusio numerica, geographica et socialis (273-275). — § II. Christianismus, sic diffusus, mirabiliter mores instauravit (275-276). — § III. Impedimenta tamen erant maxima, quoad fidem et mores (276-278). — § IV. Media naturalia adhibita fuerunt infirma. Conclusio (278-279). — § V. Solvuntur obiectiones: propagatio Christianismi nequit explicari per causas naturales, tum intrinsecas, tum extrinsecas (279-281).

ART. 2. — *Eximia Ecclesiae sanctitas, elucens praesertim in martyrum constantia* 281

§ I. Sanctitatis principia et media omnibus praebet Ecclesia, quoad doctrinam, cultum praecepta et consilia (282-283). — § II. Eximia sanctitas Ecclesia in heroica martyrum constantia elucet: Martyrum numerus, conditio, tormenta; — eorum patientia, omnibus spectatis, est miraculum ordinis moralis. Fanatismus excluditur per connexionem virtutum etiam valde dissimilium, ut summae fortitudinis et maximae mansuetudinis (283-293). — Solvuntur obiectiones — de falsis martyribus (293-296). — § III. Ecclesia indesinenter heroicos sanctos fovet (296-298). — Institutiones et ordines religiosi (298-300). — In tota societate catholica, indesinenter renovantur virtutes christianae (300). — § IV. ***Inexhausta fecunditas Ecclesiae in omnnibus bonis:*** quoad hominem privatum, familiam, societatem civilem, unionem diversarum nationum (301-310).

ART. 3. — *Catholica unitas et invicta stabilitas Ecclesiae* . . 310

§ I. Ecclesia Romana eaque sola est una, unitate fidei, regiminis et cultus (311-313). — § II. Ecclesia Romana eaque sola est catholica, catholicitate virtuali et actuali (313-317). — § III. Ecclesia Romana, et quidem sola, gaudet invicta stabilitate, non obstantibus innumeris persecutionibus et causis ruinae (317-321). — § IV. Praedictae notae nequeunt per causas naturales explicari, et in illis verificantur prophetiae (321-324).

SECTIO III.

CONFIRMATUR CHRISTI TESTIMONIUM MIRACULIS ET PROPHETIIS

CAPUT X.

De Miraculis Christi.

PAG.

ART. I. — *De Miraculis a Iesu Christo ante suam mortem patratis* 325

§ I. Status quaestionis (326-327). — § II. Classificatio miraculorum Christi (327-329). — § III. Miracula Christi sunt historice certa (329-332). — § IV. Sunt vere supernaturalia (332-335). — § V. In confirmationem divinae eius missionis facta sunt (335-336).

ART. 2. — *De Resurrectione Christi* 336

§ I. Status quaestionis (336-338). — § II. Momentum huiusce credibilitatis motivi (338-341). — § III. Christus vere mortuus est (341-342). — § IV. Historice certum est, Christum resurrexisse et suam resurrectionem sufficienter manifestasse (342-351).

ART. 3. — *De Continuatione Miraculorum in Ecclesia catholica, et in ea sola* 351

§ I. Promissa Iesu Christi (352). — § II. In Ecclesia catholico-romana continuarunt semper et etiam nunc continuant miracula (352-353). — § III. In aliis ecclesiis deest hoc Dei sigillum (354). — § IV. Sic iterun confirmatur origo divina Ecclesiae catholico-romanae (354-355).

CAPUT XI.

Prophetiis Christi confirmatur eius testimonium.

ART. UNICUS 356

§ I. Status quaestionis (356). — § II. Christus distincte et particulatim praedixit multa futura contingentia, quae ad litteram adimpleta sunt (357-362). — § III. Prophetiae Christi sunt certissima credibilitatis motiva (362-363). — § IV. Solvuntur obiectiones (363-366).

CAPUT XII.

Prophetiis messianicis confirmatur missio divina Christi.

ART. UNICUS 367

§ I. Status quaestionis et methodus (367-370). — § II. Expositio messianicarum prophetiarum in genere et in speciali (371-380). — § III. Earum impletio (380-385). — § V. Solvuntur obiectiones (387-389).

SECTIO IV.

COMPARATIO CHRISTIANISMI CUM MOSAICA RELIGIONE ET CUM ALIIS RELIGIONIBUS

CAPUT XIII.

Religionis Mosaicae divina origo.

PAG.

ART. UNICUS 390

§ I. Argumenta extrinseca: Testimonium Christi et Apostolorum (391). — Miracula et Vaticinia Moysis et Prophetarum (392-393). — § II. Argumenta intrinseca: Mosaica et etiam primitiva religio substantialiter concordat cum Christianismo et eum annuntiat (393-397). — Origo divina mosaicae et etiam primitivae religionis manifestatur ex eius excellentia et ex eius praedictione Christianismi (397-399). — § III. Solvuntur obiectiones (400-406).

CAPUT XIV.

Divinitas Christianismi confirmatur ex comparatione cum aliis religionibus.

ART. 1. — *De Buddhismo* 407

§ I. Historia (407-408). — § II. Doctrina Buddhismi (408-409). — § III. Critica Buddhismi (409-411).

ART. 2. — *De Islamismo* 411

§ I. Historia (411-412). — § II. Doctrina Islamismi (412). — § III. Critica Islamismi (413-414).

CONCLUSIO.

CAPUT XV.

De officio suscipiendi divinam Revelationem, ab Ecclesia catholica propositam.

ART. 1. — *De Indifferentismo et Liberalismo, ac de opposita Ecclesiae doctrina* 415

§ I. De Indifferentismo absoluto et Laicismo, qui negat necessitatem cuiuslibet religionis etiam naturalis (415-418). — § II. De Indifferentismo mitigato vel latitudinarismo iuxta quem, omnes religiones aut saltem omnes formae Christianismi sunt bonae ac praebent viam salutis (418-419). — § III. De Liberalismo, qui defendit civilem cuiusque cultus libertatem, tanquam rationi et spiritui christiano convenientem (419-425).

PAG.

ART. 2. — *Ratione probatur officium pro singulis hominibus profitendi religionem naturalem seu religionem in genere.* 425

§ I. Probatur thesis (425-428). — § II. Corollaria (428-430). — § III. Speciales actus religionis naturalis (430-431).

ART. 3. — *Ratione probatur officium, pro singulis hominibus, suscipiendi divinam Revelationem sufficienter propositam, vel eam inquirendi* 431

§ I. Probatur ex iure Dei (431-433). — § II. Probatur ex fine hominis (433-434). — § III. De officio inquirendi divinam Revelationem (434). — § IV. extra Ecclesiam nulla salus: qui culpabiliter extra corpus Ecclesiae usque ad finem vitae manet, salvus fieri nequit (434-436). — § V. Solvuntur obiectiones (436-439).

ART. 4. — *De Officio divinam Revelatione msufficienter propositam suscipiendi, pro auctoritate civili.* 440

§ I. Probatur ex iure Dei (440-441). — § II. Probatur ex fine societatis civilis (441-423). — § III. Quomodo auctoritas civilis hoc officium adimplere debeat (443-449). — § IV. Solvuntur obiectiones (449-454).

APPENDIX.

Definitiones et Declarationes Ecclesiae de Revelationis fontibus, de S. Scriptura et Traditione. 453

Collectio Declarationum et Definitionum Ecclesia de Inspiratione et Inerrantia S. Scripturae (456-458).